

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 29.3.2010
COM(2010)95 konč.

2010/0065 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti žrtev, ki razveljavlja
Okvirni sklep 2002/629/PNZ**

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1. Razlogi za predlog in njegovi cilji

Po vsem svetu velja trgovina z ljudmi za eno najhujših kaznivih dejanj. Pomeni hudo kršitev človekovih pravic, sodobno obliko suženjstva in izredno donosen posel za organizirane hudodelske združbe. Zajema novačenje, prevoz ali sprejemanje oseb, ki se izvaja s prisilo, prevaro ali zlorabo, za namene izkoriščanja, med drugim za spolno izkoriščanje in izkoriščanje delovne sile, prisilno delo, služabništvo ter druge oblike izkoriščanja, vključno z odstranitvijo organov.

Trgovina z ljudmi zato zahteva odločen odziv, usmerjen v preprečevanje in pregon tega kaznivega dejanja ter zaščito žrtev.

1.2. Splošno ozadje

Več držav članic EU so glavne ciljne države trgovine z ljudmi, ki izvirajo iz držav, ki niso članice EU. Poleg tega obstajajo dokazi o tokovih trgovine z ljudmi znotraj same EU. Na podlagi razpoložljivih podatkov je mogoče oceniti, da tokovi trgovine z ljudmi na območje EU ter znotraj EU zajemajo več sto tisoč ljudi vsako leto.

Socialna ranljivost je zelo verjetno glavni vzrok za trgovino z ljudmi. Ranljivost izvira iz gospodarskih in družbenih dejavnikov, kot so revščina, spolna diskriminacija, oboroženi spopadi, družinsko nasilje, neurejene družine in osebne okoliščine, kot so starost, zdravstveno stanje ali invalidnost. Mednarodne organizirane hudodelske združbe izkoriščajo tako ranljivost za olajšanje migracij in nato izkoriščajo ljudi z uporabo sile, groženj, prisile ali različnih oblik zlorabe, kot je služenje zaradi zadolženosti. Glavna gonilna sila trgovine z ljudmi je pravzaprav velik dobiček, prav tako pomembna dejavnika pa sta povpraševanje po spolnih storitvah in poceni delovni sili.

1.3. Obstoječe določbe na področju, na katero se nanaša predlog

Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah, ki je bila sprejeta leta 1989, si prizadeva zavarovati otroke pred vsemi oblikami spolnega izkoriščanja in spolne zlorabe. Ta obveznost se nanaša tudi na spolno izkoriščanje in zlorabo otrok v okviru trgovine z ljudmi.

Združeni narodi so leta 2000 sprejeli Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu. Protokol je prvi celovit mednarodni instrument, ki obravnava trgovino z ljudmi. Do marca 2009 je Protokol ratificiralo 24 držav članic EU, preostale 3 pa so ga podpisale. Evropska skupnost je Protokol podpisala in potrdila.

Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi zagotavlja celovit in skladen okvir, ki zajema preprečevanje, sodelovanje med različnimi akterji, zaščito žrtev in pomoč žrtvam ter obveznost inkriminiranja trgovine z ljudmi. Izvajanje takih ukrepov bi pomenilo pomembne izboljšave. Konvencijo je ratificiralo 16 držav članic EU, v 10 državah članicah pa je bila podpisana in je trenutno v postopku ratifikacije.

Kot odziv na splošno zaznano potrebo po obravnavi hudega kaznivega dejanja trgovine z ljudmi na ravni EU je bil 19. julija 2002 sprejet Okvirni sklep o boju proti trgovanju z ljudmi. Poročilo o izvajanju navedenega okvirnega sklepa je Komisija sprejela maja 2006.

Direktiva 2004/81/ES predvideva pomoč in izdajo dovoljenja za prebivanje žrtvam, ki so državljani tretjih držav. Komisija bo leta 2010 poročala o izvajanju Direktive 2004/81/ES in razmislila o primernih ukrepih za nadaljnjo krepitev zaščite, ki jo žrtvam zagotavljajo države članice.

1.4. Usklajenost z drugimi politikami in cilji Unije

Boj proti vsem oblikam nasilja na podlagi spola, vključno s trgovino z ljudmi, je sestavni del zaveze Komisije v načrtu za enakost spolov¹. Boj proti trgovini z otroki je prav tako vključen v strategijo o otrokovih pravicah². Cilj boja proti trgovini z ljudmi in pomoči žrtvam je skladen z določbami Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ o položaju žrtev v kazenskem postopku³ in Direktive Sveta 2004/81/ES o dovoljenju za prebivanje⁴, ki obravnava vprašanja priseljevanja in se uporablja le za državljane tretjih držav. Vse določbe te direktive se uporabljajo, kolikor vprašanje ni zajeto v zgoraj navedeni direktivi. Cilj boja proti trgovini z ljudmi je prav tako skladen z Direktivo Sveta 2004/80/ES o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj, katere namen je olajšati dostop do odškodnine v čezmejnih primerih⁵, in z Okvirnim sklepom Sveta 2008/841/PNZ o boju proti organiziranemu kriminalu⁶. Trgovina z ljudmi je vključena na seznam kaznivih dejanj, ki so razlog za predajo osebe na podlagi evropskega naloga za prijetje v skladu z Okvirnim sklepom Sveta 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje⁷. Zgoraj navedeni cilji so popolnoma skladni s temi instrumenti, pa tudi s Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi ter mandatomu Europolu in Eurojusta.

Vsako ukrepanje EU na tem področju mora spoštovati temeljne pravice in upoštevati načela, uveljavljena zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina EU) ter Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP). Države članice morajo pri izvajanju prava Unije upoštevati navedene pravice in načela.

Ta predlog je bil predmet poglobljenega pregleda, da bi se zagotovila popolna usklajenost njegovih določb s temeljnimi pravicami in zlasti s človekovim dostojanstvom, prepovedjo mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, prepovedjo suženjstva in prisilnega dela, pravicami otroka, pravico do svobode in varnosti, svobodo izražanja in

¹ Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Načrt za enakost med ženskami in moškimi 2006–2010, SEC(2006) 275, COM(2006) 92.

² Sporočilo Komisije, Strategiji EU o otrokovih pravicah naproti, SEC(2006) 888, SEC(2006) 889, COM(2006) 367.

³ Okvirni sklep Sveta z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku, 2001/220/PNZ (UL L 82, 22.3.2001, str. 1).

⁴ Direktiva Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (UL L 261, 6.8.2004, str. 85).

⁵ Direktiva Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (UL L 261, 6.8.2004, str. 15).

⁶ Okvirni sklep Sveta 2008/841/PNZ o boju proti organiziranemu kriminalu (UL L 300, 11.11.2008, str. 42).

⁷ Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL L 190, 18.7.2002).

obveščanja, varstvom osebnih podatkov, pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja ter načeloma zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni.

Posebna pozornost je bila namenjena členu 5(3) Listine EU, ki izrecno prepoveduje trgovino z ljudmi. Poleg tega je bil upoštevan tudi člen 24 Listine EU, saj je med žrtvami trgovine z ljudmi veliko otrok. Določbe glede zaščite žrtev in pomoči žrtvam imajo pozitiven učinek na temeljne pravice. Evropsko sodišče za človekove pravice je priznalo pravico do zaščite pred suženjstvom, prisilnim delom in služabništvom. Pravica žrtev do natančne, nepristranske, učinkovite in hitre preiskave je v tem okviru prav tako pomembna in bi postala bolj učinkovita z večjim priznanjem vloge žrtve v kazenskem postopku.

Možen negativen vpliv večje vloge žrtev v kazenskem postopku bi se lahko pojavil, če bi bila ta okrepljena vloga taka, da bi ogrožala obtoženčeve procesne pravice, zlasti pravico do nepristranskega sodišča (člen 47 Listine EU) in pravico do obrambe (člen 48 Listine EU). Vendar je Evropsko sodišče za človekove pravice določilo jasno načelo enakopravnosti obtoženca in žrtve v postopku. Zato je bila popolna skladnost s pravico do obrambe zagotovljena s skrbno pripravo zakonodajnega besedila, ki je podlaga za primerno izvajanje s strani držav članic.

Po potrebi se lahko ustrezno uporabijo možnosti financiranja, ki so na voljo na ravni Evropske unije, da se podprejo prizadevanja držav članic za uskladitev z zahtevami iz te direktive.

2. POSVETOVANJE Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENA UČINKA

2.1. Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi

2.1.1. Posvetovalne metode, glavni ciljni sektorji in splošni profil vprašancev

Komisija je decembra 2007 na podlagi zahteve Sveta za oceno izvajanja načrta EU⁸ državam članicam razposlala vprašalnik. Odgovorilo je 23 držav članic in Norveška. Rezultati so bili vključeni v delovni dokument Komisije, ki je bil sprejet 17. oktobra 2008⁹.

Za pripravo osnutka ocene učinka so bila organizirana tri posvetovalna srečanja. Skupina strokovnjakov na področju boja proti trgovini z ljudmi se je sestala 2. in 3. oktobra 2008 ter po obsežnih razpravah izdala pisno mnenje. Posvetovalno srečanje s strokovnjaki z različnih področij (vlade, služb pregona, NVO, mednarodnih organizacij in univerz) je potekalo 7. oktobra 2008. Udeleženci so bili nato pozvani k predložitvi pisnih pripomb, kar je storilo več strokovnjakov. Srečanje s predstavniki držav članic je potekalo 17. oktobra 2008.

2.1.2. Povzetek izraženih mnenj in njihovo upoštevanje

- Skupina strokovnjakov Evropske komisije na področju boja proti trgovini z ljudmi je v svojem pisnem mnenju kot vodilna načela poudarila potrebo po ustreznem pravnem okviru v vsaki državi, potrebo po tem, da se človekovim pravicam prizna najvišji pomen, potrebo po celostnem, usklajenem in integriranem pristopu, ki bi vladne politike na področju boja

⁸ Načrt EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (UL C 311, 9.12.2005, str. 1).

⁹ Vrednotenje in spremljanje izvajanja načrta EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi, COM(2008) 657.

proti trgovini z ljudmi povezal z migracijskimi politikami, ter potrebo po spoštovanju pravic otrok, spodbujanju raziskav na področju trgovine z ljudmi in spremljanju vpliva politik na področju boja proti trgovini z ljudmi.

- Veliko zainteresiranih strani se je strinjalo glede potrebe po posebnih določbah, ki bi bile namenjene krepitvi preiskovanja in pregona. Na splošno je bila poudarjena bistvena vloga ukrepov pomoči.
- Vendar pa se zainteresirane strani niso mogle zediniti glede vprašanja uvedbe posebne obveznosti za inkriminiranje odjemalcev spolnih storitev osebe, za katero je znano, da je žrtev trgovine z ljudmi. Več držav članic je poudarilo, da taka določba v nobenem primeru ne bi smela biti zavezujoča.

2.2. Zbiranje in uporaba izvedenskih mnenj

Zunanje izvedensko mnenje ni bilo potrebno.

2.3. Ocena učinka SEC(2009) 358 in povzetek ocene učinka SEC(2009) 359

Za učinkovitejše preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej ter boljšo zaščito žrtev so bile v zvezi s prejšnjim predlogom okvirnega sklepa z dne 25. marca 2009 proučene številne možnosti na ravni politike.

- Možnost (1): brez novega ukrepa EU

EU ne bi sprejela nobenih ukrepov za boj proti trgovini z ljudmi, države članice pa bi imele možnost nadaljevati postopek podpisa in ratifikacije Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.

- Možnost (2): nezakonodajni ukrepi

Okvirni sklep 2004/629/PNZ ne bi bil spremenjen. Nezakonodajne ukrepe bi bilo mogoče izvesti na področju shem pomoči žrtvam, spremljanja, ukrepov preprečevanja v ciljnih državah, ukrepov preprečevanja v državah izvora, usposabljanja in sodelovanja na področju kazenskega pregona.

- Možnost (3): nova zakonodaja na področju pregona, pomoči žrtvam, preprečevanja in spremljanja

Sprejet bi bil nov zakonodajni akt, ki bi vključeval določbe obstoječega okvirnega sklepa in nekatere določbe Konvencije Sveta Evrope ter dodatne elemente. Novi okvirni sklep bi zlasti vseboval določbe na področju kazenskega materialnega prava, pristojnosti in kazenskega pregona, pravic žrtev v kazenskem postopku, pomoči žrtvam, posebnih ukrepov za zaščito otrok, preprečevanja in spremljanja.

- Možnost (4): nova zakonodaja (kot pri možnosti 3) + nezakonodajni ukrepi (kot pri možnosti 2)
- Sprejet bi bil nov zakonodajni akt, ki bi vključeval obstoječi okvirni sklep in tudi nove določbe. Novi zakonodajni akt bi dopolnjevali nezakonodajni ukrepi, zlasti tisti iz možnosti 2.
- Na podlagi analize ekonomskih in socialnih učinkov ter učinkov na temeljne pravice sta možnosti 3 in 4 najboljši pristop k problematiki in bi morali omogočiti, da se opredeljeni cilji v celoti uresničijo. Najprimernejša bi bila možnost 4.
- Komisija je izvedla oceno učinka, priloženo prejšnjemu predlogu okvirnega sklepa z dne 25. marca 2009 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti žrtev, ki smiselno velja za ta predlog direktive. Ker je predlog direktive iz tega memoranduma po vsebini skoraj povsem enak prejšnjemu predlogu okvirnega sklepa, lahko obstoječa ocena učinka velja tudi za novi predlog. Poročilo o oceni učinka je na voljo na:

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls.

3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

3.1. Povzetek predlaganih ukrepov

Nova direktiva bi poleg določb sedanjega okvirnega sklepa vključevala naslednje nove elemente:

3.1.1. Določbe kazenskega materialnega prava

- opredelitev,
- obteževalne okoliščine in kazni,
- neuporaba kazni za žrtve.

3.1.2. Pristojnost in pregon

- širše in bolj zavezujoče pravilo o eksteritorialni sodni pristojnosti,
- preiskovalni ukrepi.

3.1.3. Pomoč in podpora žrtvam

- vzpostavitev mehanizmov za zgodnje odkrivanje in pomoč žrtvam,
- standard pomoči, vključno z dostopom do potrebne medicinske pomoči, svetovanja in psihološke pomoči,
- posebni ukrepi za otroke.

3.1.4. Zaščita žrtev v kazenskem postopku

- posebna obravnava za preprečevanje sekundarne viktimizacije,
- zaščita na podlagi ocene tveganja,
- pravno svetovanje in zastopanje, vključno za namen uveljavljanja odškodnine.

3.1.5. Preprečevanje

- ukrepi za zmanjševanje povpraševanja po spolnih storitvah in poceni delovni sili,
- usposabljanje,
- inkriminiranje odjemalcev storitev osebe, za katero odjemalec ve, da je žrtev trgovine z ljudmi.

3.1.6. Spremljanje

- vzpostavitev sistema nacionalnih poročevalcev ali enakovrednih mehanizmov.

3.2. Dodana vrednost predloga v primerjavi s Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi iz leta 2005

Predlog temelji na Konvenciji Sveta Evrope in uporablja isti celosten pristop, ki vključuje preprečevanje, pregon, zaščito žrtev ter spremljanje. Poleg tega predlog vsebuje naslednje glavne elemente, ki pomenijo dodano vrednost:

- natančen razpon kazni, ki je prilagojen teži kaznivih dejanj (člen 4),
- širše in bolj zavezujoče pravilo o eksteritorialni pristojnosti, ki države članice obvezuje k pregonu državljanov in oseb z običajnim prebivališčem, ki so storili kaznivo dejanje trgovine z ljudmi zunaj ozemlja države članice (člen 9),
- širše področje uporabe določbe o neuporabi kazni za žrtve zaradi njihove vpletenosti v kazniva dejanja, ne glede na to, katera nezakonita sredstva so uporabili trgovci z ljudmi (člen 6),
- višji standard pomoči žrtvam, zlasti glede medicinske pomoči (člen 10),
- posebni ukrepi za zaščito otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi (členi 12–14),
- poleg tega ima vključitev vsebinsko podobnih določb v pravni red EU prednosti, namreč takojšen začetek veljavnosti ter spremljanje izvajanja teh določb, ko enkrat postanejo del pravnega reda EU.

3.3. Pravna podlaga

Člen 82(2) in člen 83(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

4. NAČELO SUBSIDIARNOSTI

Države članice same ne morejo v zadostni meri doseči ciljev predloga iz naslednjih razlogov:

da bi se dosegli cilji boja proti trgovini z ljudmi, so potrebna usklajena prizadevanja držav članic ter sodelovanje na mednarodni ravni. Razlike v pravni obravnavi v različnih državah članicah ovirajo usklajena prizadevanja in otežujejo mednarodni kazenski pregon ter pravosodno sodelovanje.

Z ukrepanjem na ravni Evropske unije se bodo lažje dosegli cilji predloga iz naslednjega razloga:

s predlogom se bodo kazensko materialno pravo držav članic in njihova procesna pravila približali v večjem obsegu kot s sedanjim okvirnim sklepom. To bo imelo pozitiven učinek na mednarodni kazenski pregon in pravosodno sodelovanje ter na zaščito žrtev in pomoč žrtvam. Predlog je zato v skladu z načelom subsidiarnosti.

5. NAČELO SORAZMERNOSTI

Predlog je skladen z načelom sorazmernosti, saj je omejen na minimum, ki je potreben za uresničitev navedenih ciljev na evropski ravni, in ne presega tega, kar je potrebno za uresničitev teh ciljev.

6. IZBIRA INSTRUMENTOV

Predlagani instrument: direktiva.

V boju proti trgovini z ljudmi je približevanje kazenskih predpisov držav članic nujno zato, da se izboljša sodelovanje v kazenskih zadevah. Zato je v Pogodbi izrecno določeno, da se sprejmejo samo direktive.

7. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun EU.

8. DODATNE INFORMACIJE

8.1. Razveljavitev veljavne zakonodaje

Sprejetje predloga bo povzročilo razveljavitev veljavne zakonodaje.

8.2. Območje uporabe

Predlog bo naslovljen na države članice. Uporaba direktive, pripravljene na njegovi podlagi, se za Združeno kraljestvo, Irsko in Dansko določi v skladu z določbami protokolov (št. 21 in 22), ki so priloženi Pogodbi o delovanju Evropske unije.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti žrtev, ki razveljavlja
Okvirni sklep 2002/629/PNZ**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 82(2) in člena 83(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹⁰,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij¹¹,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Trgovina z ljudmi je hudo kaznivo dejanje, ki je pogosto storjeno v okviru organiziranega kriminala, pomeni hudo kršitev temeljnih pravic in je izrecno prepovedano v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (2) Evropska unija je zavezana preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter varstvu pravic žrtev trgovine z ljudmi. V ta namen sta bila sprejeta Okvirni sklep Sveta 2002/629/PNZ z dne 19. julija 2002 o boju proti trgovanju z ljudmi¹² in Načrt EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (2005/C 311/01)¹³. Poleg tega izvaja EU tudi ukrepe v državah, ki niso članice EU in iz katerih žrtve izvirajo ali v katere so bile premeščene, pri čemer si prizadeva zlasti, da bi izboljšala osveščenost, zmanjšala ranljivost, zagotavljala podporo in pomoč žrtvam, obravnavala temeljne vzroke za trgovino z ljudmi in podpirala države pri oblikovanju ustrezne zakonodaje na področju boja proti trgovini z ljudmi. Poleg tega bo usklajevanje pregonov primerov trgovine z ljudmi olajšano s sprejetjem Okvirnega sklepa Sveta 2009/948/PNZ o preprečevanju in reševanju sporov o izvajanju pristojnosti v kazenskih postopkih¹⁴.

¹⁰ UL C , , str. .

¹¹ UL C , , str. .

¹² UL L 203, 1.8.2002, str. 1.

¹³ UL C 311, 9.12.2005, str. 1.

¹⁴ UL L 328, 15.12.2009, str. 42.

- (3) S to direktivo je sprejet integriran in celosten pristop k boju proti trgovini z ljudmi. Glavni cilji te direktive so odločnejše preprečevanje in pregon kaznivih dejanj ter varstvo pravic žrtev. Otroci so bolj ranljivi, zato so v večji nevarnosti, da postanejo žrtve trgovine z ljudmi. Pri izvajanju določb te direktive je treba v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah¹⁵ upoštevati zlasti koristi otroka.
- (4) Protokol Združenih narodov iz leta 2000 za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu¹⁶, in Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi iz leta 2005¹⁷ sta bistvena ukrepa v procesu krepitve mednarodnega sodelovanja v boju proti trgovini z ljudmi.
- (5) Zaradi upoštevanja nedavnega razvoja dogodkov na področju trgovine z ljudmi se v tej direktivi v primerjavi z Okvirnim sklepom 2002/629/PNZ trgovina z ljudmi pojmuje širše in so zato v njej vključene dodatne oblike izkoriščanja. V okviru te direktive bi bilo treba prisilno prosjačenje razumeti kot obliko prisilnega dela ali storitve, kakor je opredeljena v Konvenciji MOD št. 29 o prisilnem ali obveznem delu z dne 29. junija 1930. Izkoriščanje prosjačenja zato spada v področje uporabe opredelitve trgovine z ljudmi le v primeru, ko so prisotni vsi elementi prisilnega dela ali storitev. Glede na ustrezno sodno prakso bi bilo treba veljavnost morebitne privolitve v opravljanje takšne storitve oceniti za vsak primer posebej. V primeru otroka pa se morebitna privolitev nikoli ne bi smela šteti za veljavno. Izraz „izkoriščanje kriminalnih dejavnosti“ bi bilo treba razumeti kot izkoriščanje osebe, da stori dejanja, med drugim žeparstvo, kraje v trgovinah in druge podobne dejavnosti, ki so kaznive in predstavljajo finančni dobiček. Opredelitev zajema tudi trgovino z ljudmi za namene odstranitve organov, ki jo je mogoče povezati s trgovino z organi ter pomeni hudo kršitev človekovega dostojanstva in telesne integritete.
- (6) Ravni kazni v tej direktivi odražajo vse večjo zaskrbljenost držav članic v zvezi z razmahom pojava trgovine z ljudmi. Glede na težo kaznivega dejanja je namen te direktive zagotoviti nadaljnje usklajevanje in višjo raven kazni v EU. Kadar je kaznivo dejanje storjeno v posebnih okoliščinah, na primer nad posebej ranljivo žrtvijo, bi kazen morala biti strožja. V tej direktivi je treba med posebej ranljive osebe vključevati najmanj vse otroke in odrasle, ki so v trenutku storitve kaznivega dejanja posebej ranljivi zaradi nosečnosti, zdravstvenega stanja ali invalidnosti. Kadar je kaznivo dejanje še posebej hudo, na primer ko je bilo ogroženo življenje žrtve, ko je bilo kaznivo dejanje storjeno z uporabo hudega nasilja ali je žrtvi povzročilo posebej veliko škodo, bi se to moralo odražati v še posebej strogih kaznih. Ko se v okviru te direktive navaja predaja, bi bilo treba tako navajanje razumeti v skladu z Okvirnim sklepom Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami¹⁸.

¹⁵ Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah, sprejeta ter odprta za podpis, ratifikacijo in pristop z Resolucijo Generalne skupščine št. 44/25 z dne 20. novembra 1989.

¹⁶ Protokol Združenih narodov za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, sprejet v Palermu leta 2000.

¹⁷ Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, sprejeta v Varšavi, 16. maja 2005, Zbirka pogodb Sveta Evrope (CETS) št. 197.

¹⁸ UL L 190, 18.7.2002, str. 1.

- (7) Žrtve trgovine z ljudmi bi bilo treba v skladu s temeljnimi načeli pravnih sistemov zadevnih držav članic zaščititi pred pregonom ali kaznovanjem za kriminalne dejavnosti, kot so uporaba ponarejenih dokumentov, ali kazniva dejanja, določena v zakonodaji na področju prostitucije ali priseljevanja, ki so jih bile prisiljene storiti kot neposredno posledico dejstva, da so bile žrtve trgovine z ljudmi. Cilj take zaščite je varovanje človekovih pravic žrtev, izogibanje nadaljnji viktimizaciji in spodbujanje žrtev, da v kazenskem postopku pričajo proti storilcem. To varovanje ne izključuje pregona ali kaznovanja za kazniva dejanja, ki jih je oseba storila namerno ali je v njih sodelovala.
- (8) Da bi zagotovili uspešno preiskovanje in pregon kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, njuna uvedba ne bi smela biti odvisna od prijave ali obtožbe s strani žrtve. Pregon bi bilo treba dovoliti v ustreznem obdobju po polnoletnosti žrtve. Uradnikom organov kazenskega pregona in tožilcem bi bilo treba zagotoviti ustrezno usposabljanje, tudi z namenom krepitve mednarodnega kazenskega pregona in pravosodnega sodelovanja. Osebam, pristojnim za preiskovanje in pregon takih kaznivih dejanj, bi morala biti prav tako na voljo preiskovalna orodja, ki se uporabljajo pri organiziranem kriminalu ali drugih resnih primerih kaznivih dejanj, kot so prestrezanje komunikacij, tajno opazovanje vključno z elektronskim nadzorom, nadzor nad bančnimi računi in druge finančne preiskave.
- (9) Za zagotovitev učinkovitega kazenskega pregona mednarodnih kriminalnih združb, ki imajo središče dejavnosti v državi članici in trgujejo z ljudmi v tretjih državah, bi bilo treba določiti sodno pristojnost za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, če je storilec kaznivega dejanja državljan države članice ali oseba z običajnim prebivališčem v državi članici in če je kaznivo dejanje storjeno zunaj ozemlja navedene države članice. Podobno bi bilo treba prav tako določiti sodno pristojnost, če je žrtev državljan države članice ali oseba z običajnim prebivališčem v državi članici ali če je kaznivo dejanje storjeno v korist pravne osebe s sedežem na ozemlju države članice in če je kaznivo dejanje storjeno zunaj ozemlja navedene države.
- (10) Medtem ko Direktiva Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi¹⁹, ureja vprašanje izdajanja dovoljenj za prebivanje žrtvam trgovine z ljudmi, ki so državljani tretjih držav, in Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic²⁰ ureja uveljavljanje pravice državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, vključno z zaščito pred izgonom, ta direktiva določa posebne ukrepe za zaščito vseh žrtev trgovine z ljudmi. Zato ta direktiva ne obravnava pogojev za njihovo prebivanje na ozemlju držav članic.
- (11) Žrtvam trgovine z ljudmi je treba omogočiti učinkovito uveljavljanje njihovih pravic. Zato bi bilo treba žrtvam zagotoviti pomoč in podporo pred in med kazenskim postopkom ter ustrezno obdobje po njem. Da bi bili pomoč in podpora učinkoviti, morata biti zagotovljeni na podlagi soglasja in seznanjenosti, pri čemer je treba

¹⁹ UL L 261, 6.8.2004, str. 19.

²⁰ UL L 158, 30.4.2004, str. 77.

zagotoviti, da se žrtev strinja na primer z ukrepi za odkrivanje bolezni ali drugimi bistvenimi podpornimi ukrepi. Pomoč in podpora bi morali vključevati najmanj minimalen niz ukrepov, ki so potrebni, da se žrtvi omogoči, da si opomore in ubeži pred trgovci z ljudmi. Pri izvajanju takih ukrepov v praksi bi bilo treba na podlagi posameznih ocen, izvedenih v skladu z nacionalnimi postopki, upoštevati okoliščine in potrebe zadevnih oseb. Osebi bi bilo treba nuditi pomoč in podporo takoj, ko obstaja utemeljeni sum, da je žrtev trgovine z ljudmi, in ne glede na to, ali želi pričati ali ne. Pomoč bi bilo treba nuditi brezpogojno, vsaj dokler pristojni organi dokončno ne odločijo v zvezi z obdobjem za razmislek in dovoljenjem za prebivanje oziroma kako drugače potrdijo, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi. Če ta oseba po zaključku postopka identifikacije ali poteku obdobja za razmislek ni spoznana za upravičeno do dovoljenja za prebivanje ali sicer nima pravice do zakonitega prebivanja v državi, ji zadevna država članica ni dolžna še naprej zagotavljati pomoči in podpore na podlagi te direktive. Kjer je potrebno, bi bilo treba na primer, če je žrtev še vedno v zdravniški oskrbi zaradi hudih telesnih ali psiholoških posledic kaznivega dejanja, ali če je v nevarnosti, ker je pričala v kazenskem postopku, še naprej zagotavljati pomoč in podporo, in sicer v ustreznem obdobju po kazenskem postopku.

- (12) Okvirni sklep Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku²¹ določa sveženj pravic žrtev v kazenskem postopku, vključno s pravico do varstva in odškodnine. Poleg tega bi morale imeti žrtve trgovine z ljudmi dostop do pravnega svetovanja in zastopanja, vključno za namen uveljavljanja odškodnine. Namen pravnega svetovanja je žrtvam omogočiti dostop do informacij in jim svetovati o različnih možnostih, ki jih imajo. Pravno svetovanje in zastopanje bi moralo biti brezplačno vsaj v primeru, ko žrtev nima zadostnih finančnih sredstev, in to v skladu z notranjimi postopki držav članic. Ker je zlasti verjetno, da otroci, žrtve trgovine z ljudmi, takih sredstev nimajo, bi bilo pravno svetovanje in pravno zastopanje zanje v praksi brezplačno. Poleg tega bi morale biti žrtve na podlagi ocene tveganja posameznega primera, izvedene v skladu z nacionalnimi postopki, zavarovane pred povračilnimi ukrepi, ustrahovanjem in nevarnostjo, da bodo ponovno žrtve trgovine z ljudmi.
- (13) Žrtve trgovine z ljudmi, ki nosijo posledice zlorab in ponižujočega ravnanja, kot so spolno izkoriščanje, posilstvo, suženjstvu podobne prakse in odstranitev organov, bi bilo treba med kazenskim postopkom zavarovati pred sekundarno viktimizacijo in nadaljnjo travmo. Za ta namen bi morale biti žrtve trgovine z ljudmi med kazenskimi preiskavami in postopki deležne ustrezne obravnave, odvisno od potreb posamezne žrtve. Pri oceni posameznikovih potreb bi bilo treba upoštevati okoliščine, kot so starost, nosečnost, zdravje, invalidnost ali druge osebne okoliščine, pa tudi telesne in psihološke posledice kriminalnih dejavnosti, ki jim je bila žrtev podvržena. O tem, ali se ta obravnava opravi in kako, se odloči v skladu z razlogi, ki jih opredeljuje nacionalna zakonodaja, pravili sodne diskrecije, sodno prakso in smernicami sodišč, in sicer za vsak primer posebej.
- (14) Poleg ukrepov, namenjenih vsem žrtvam trgovine z ljudmi, bi morale države članice zagotoviti, da so posebna pomoč, podpora in ukrepi za zaščito na voljo tudi otrokom, ki so žrtve trgovine z ljudmi. Te ukrepe bi bilo treba zagotavljati ob upoštevanju koristi otroka in v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah. Kadar starost osebe,

²¹ UL L 82, 22.3.2001, str. 1.

ki je žrtev trgovine z ljudmi, ni gotova, in se zanjo domneva, da je mlajša od 18 let, se navedena oseba šteje za otroka in ima takojšen dostop do pomoči, podpore in zaščite. Namen ukrepov pomoči in podpore otrokom, žrtvam trgovine z ljudmi, bi moralo biti njihovo telesno in psihosocialno okrevanje ter trajna rešitev za zadevno osebo. Ker bi bilo treba otroka, ki je žrtev trgovine z ljudmi, čim prej ponovno vključiti v družbo, bo to nujno vključevalo pravico do dostopa do izobraževanja. Ker so otroci, žrtve trgovine z ljudmi, še posebej ranljivi, bi morali biti na voljo dodatni ukrepi za njihovo zaščito med zaslišanji, povezanimi s kazenskimi preiskavami in postopki.

- (15) Države članice bi morale oblikovati in/ali okrepiti politike za preprečevanje trgovine z ljudmi, vključno z ukrepi za zmanjšanje povpraševanja, ki spodbuja vse oblike izkoriščanja, in ukrepi za zmanjšanje nevarnosti oseb, da postanejo žrtve trgovine z ljudmi, in sicer na podlagi raziskav, obveščanja, osveščanja in izobraževanja. V okviru takih pobud bi morale države članice upoštevati vidik spolov in pravice otrok. Vsem uradnikom, ki bi se pri svojem delu lahko srečali z žrtvami ali potencialnimi žrtvami trgovine z ljudmi, bi bilo treba zagotoviti ustrezno usposabljanje, ki bi jim omogočilo odkriti take žrtve in z njimi ravnati. Usposabljanje bi bilo obvezno zlasti za policiste, enote mejne policije, inšpektorje za delo, zdravstveno osebje in konzularno osebje, lahko bi pa bilo odvisno od lokalnih okoliščin in vključevalo tudi druge skupine javnih uslužbencev, ki bi se pri svojem delu lahko srečali z žrtvami trgovine z ljudmi.
- (16) Direktiva 2009/52/ES z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav²² določa kazni za delodajalce, ki zaposlujejo državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v EU, kadar taki delodajalci sicer niso bili obtoženi ali obsojeni zaradi trgovine z ljudmi, vendar pa uporabljajo delo ali storitve osebe, za katero vedo, da je žrtev trgovine z ljudmi. Poleg navedenega bi morale države članice upoštevati možnost nalaganja sankcij uporabnikom storitev osebe, kadar se ti zavedajo, da je bila oseba žrtev trgovine z ljudmi. To nadaljnje inkriminiranje bi lahko vključevalo delodajalce državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, in državljanov EU, pa tudi kupce spolnih storitev osebe, ki je žrtev trgovine z ljudmi, ne glede na njihovo državljanstvo.
- (17) Države članice bi morale vzpostaviti nacionalne sisteme spremljanja, kot so nacionalni poročevalci ali enakovredni mehanizmi, na način, ki se jim zdi ustrezen glede na njihovo notranjo organizacijo, in ob upoštevanju dejstva, da je treba vzpostaviti minimalno strukturo z določenimi nalogami, da bi se opravile ocene trendov trgovine z ljudmi, proučili rezultati ukrepov za boj proti trgovini z ljudmi in redno pošiljala poročila zadevnim nacionalnim organom.
- (18) Ker same države članice ne morejo zadovoljivo doseči cilja te direktive, to je boja proti trgovini z ljudmi, in ga je torej zaradi obsega in učinkov lažje doseči na ravni Evropske unije, lahko EU sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti, kakor je določeno v členih 3 in 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz člena 5 Pogodbe ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseg o navedenega cilja.

²²

UL L 126, 30.6.2009, str. 24.

- (19) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, uveljavljena zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, predvsem človekovo dostojanstvo, prepoved suženjstva, prisilnega dela in trgovine z ljudmi, prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, pravice otroka, pravico do svobode in varnosti, svobodo izražanja in obveščanja, varstvo osebnih podatkov, pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča ter načeli zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni. Namen te direktive je zlasti zagotovitev spoštovanja navedenih pravic in načel v celoti ter jo je treba ustrezno izvajati.
- (20) [V skladu s členi 1, 2, 3 in 4 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o delovanju Evropske unije, sta Združeno kraljestvo in Irska uradno izrazila željo o sodelovanju pri sprejetju in uporabi te direktive] ALI [Brez poseganja v člen 4 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o delovanju Evropske unije, Združeno kraljestvo in Irska ne bosta sodelovala pri sprejetju te direktive, ki zato zanju ne bo zavezujoča in jima je ne bo treba uporabljati]. V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanju ni zavezujoča in se v njej ne uporablja –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1 **Vsebina**

Namen te direktive je vzpostaviti minimalna pravila glede opredelitve kaznivih dejanj in kazni na področju trgovine z ljudmi. Njen cilj je tudi uvesti skupne določbe za okrepitev preprečevanja kaznivih dejanj in zaščite žrtev.

Člen 2 **Kazniva dejanja v zvezi s trgovino z ljudmi**

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da so naslednja naklepna dejanja kazniva:

novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje oseb, vključno z izmenjavo ali prenosom nadzora nad to osebo, z uporabo grožnje, sile ali drugih oblik prisile, ugrabitvijo, goljufijo, prevaro, zlorabo pooblastil ali ranljivosti ali dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo, zaradi izkoriščanja.
2. Ranljivost nastopi, ko oseba nima druge resnične ali sprejemljive možnosti, kot da pristane na zlorabo.
3. Izkoriščanje vključuje najmanj izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe oseb, njihovo prisilno delo ali storitve, vključno s prosjačenjem, suženjstvo ali podobne prakse, služabništvo, izkoriščanje kriminalnih dejavnosti ali odstranitev organov.

4. Soglasje žrtve trgovine z ljudmi o nameravanem ali dejanskem izkoriščanju se ne upošteva, če so bila uporabljena sredstva iz odstavka 1.
5. Kadar ravnanje iz odstavka 1 vključuje otroka, se obravnava kot kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, četudi ni bilo uporabljeno nobeno od sredstev iz odstavka 1.
6. Za namene te direktive je „otrok“ vsaka oseba, ki ima manj kot 18 let.

Člen 3

Napeljevanje, pomoč in poskus

Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da so napeljevanje k storitvi kaznivega dejanja, pomoč pri storitvi kaznivega dejanja in poskus storitve kaznivega dejanja iz člena 2 kaznivi.

Člen 4

Kazni

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se kaznivo dejanje iz člena 2 kaznuje z najvišjo zaporno kaznijo najmanj petih let.
2. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se kaznivo dejanje iz člena 2 kaznuje z najvišjo zaporno kaznijo najmanj desetih let, kadar je bilo storjeno v naslednjih okoliščinah:
 - (a) kaznivo dejanje je storil javni uslužbenec pri opravljanju svojih dolžnosti;
 - (b) kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper posebej ranljivo žrtev, ki v tej direktivi pomeni najmanj otroke žrtve in odrasle, ki so posebej ranljivi zaradi nosečnosti, zdravstvenega stanja ali invalidnosti;
 - (c) kaznivo dejanje je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe v smislu Okvirnega sklepa 2008/841/PNZ²³;
 - (d) kaznivo dejanje je naklepno ali iz hude malomarnosti ogrozilo življenje žrtve;
 - (e) kaznivo dejanje je bilo storjeno z uporabo hudega nasilja ali je žrtvi povzročilo posebej veliko škodo.
3. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se kaznivo dejanje iz člena 3 kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi, ki lahko privedejo do predaje.

²³ UL L 300, 11.11.2008, str. 42.

Člen 5

Odgovornost pravnih oseb

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da pravna oseba lahko odgovarja za kaznivo dejanje iz členov 2 in 3, ki ga je v njeno korist storila fizična oseba, bodisi samostojno ali kot del organa pravne osebe, ki ima vodilni položaj v pravni osebi, na podlagi
 - (a) pooblastila za zastopanje pravne osebe ali
 - (b) pristojnosti za sprejemanje odločitev v imenu pravne osebe ali
 - (c) pooblastila za izvajanje nadzora znotraj pravne osebe.
2. Države članice prav tako zagotovijo, da pravna oseba lahko odgovarja, kadar je pomanjkanje nadzora ali kontrole fizične osebe iz odstavka 1 omogočilo storitev kaznivega dejanja iz členov 2 in 3 v korist te pravne osebe, tako da ga je storila fizična oseba, ki je delovala v okviru njenih pristojnosti.
3. Odgovornost pravne osebe v skladu z odstavkoma 1 in 2 ne izključuje kazenskih postopkov zoper fizične osebe, ki so storilci, napeljevalci ali pomagači pri kaznivih dejanjih iz členov 2 in 3.
4. V tej direktivi „pravna oseba“ pomeni vsak subjekt, ki ima v skladu z veljavnim pravom status pravne osebe, razen državnih organov ali organov javne uprave, ki izvršujejo državno oblast, in javnih mednarodnih organizacij.

Člen 6

Sankcije za pravne osebe

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se pravna oseba, odgovorna v skladu s členom 5(1) in (2), kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami, ki vključujejo kazenske ali nekazenske denarne kazni, lahko pa predpišejo tudi druge sankcije, kot so:
 - (a) izključitev iz upravičenosti do javnih ugodnosti ali pomoči;
 - (b) začasna ali stalna prepoved opravljanja poslovne dejavnosti;
 - (c) uvedba sodnega nadzora;
 - (d) sodna likvidacija;
 - (e) začasno ali trajno zaprtje poslovalnic, ki so bile uporabljene za storitev kaznivega dejanja.

Člen 7

Nepreganjanje ali neuporaba kazni za žrtve

Države članice v skladu s temeljnimi načeli svojih pravnih sistemov predvidijo možnost, da se žrtve trgovine z ljudmi ne preganjajo ali ne kaznujejo zaradi njihove vpletenosti v kriminalne

dejavnosti, ki so jih bile prisiljene izvesti kot neposredno posledico zaradi dejstva, da so bile žrtve katerega koli od dejanj iz člena 2.

Člen 8

Preiskovanje in pregon

1. Države članice zagotovijo, da sta preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj iz členov 2 in 3 neodvisna od prijave ali obtožbe s strani žrtve in da se kazenski postopek lahko nadaljuje, tudi če je žrtev preklicala izjavo.
2. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se omogoči pregon kaznivega dejanja iz členov 2 in 3 v ustreznem obdobju po polnoletnosti žrtve.
3. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo ustrezno usposabljanje oseb, enot ali služb, pristojnih za preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj iz členov 2 in 3.
4. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da so osebam, enotam ali službam, pristojnim za preiskovanje ter pregon kaznivih dejanj iz členov 2 in 3, na voljo učinkovita preiskovalna orodja, ki se uporabljajo v primerih organiziranega kriminala ali drugih resnih primerih kaznivih dejanj.

Člen 9

Pristojnost

1. Države članice z ustreznimi ukrepi vzpostavijo svojo sodno pristojnost nad kaznivimi dejanji iz členov 2 in 3, če:
 - (a) je kaznivo dejanje v celoti ali delno storjeno na njihovem ozemlju ali
 - (b) je storilec njihov državljan ali oseba z običajnim prebivališčem na njihovem ozemlju ali
 - (c) je kaznivo dejanje storjeno zoper njihovega državljana ali osebo z običajnim prebivališčem na njihovem ozemlju ali
 - (d) je kaznivo dejanje storjeno v korist pravne osebe s sedežem na ozemlju zadevne države članice.
2. Če je kaznivo dejanje storjeno zunaj ozemlja države članice, se ta lahko odloči, da ne bo uporabljala pravil o sodni pristojnosti iz odstavkov 1(c) in 1(d) oziroma da bo ta pravila uporabljala samo v posebnih primerih ali okoliščinah.
3. Za pregon kaznivega dejanja iz členov 2 in 3, storjenega zunaj ozemlja zadevne države članice, kar zadeva odstavek 1(b), države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da njihova pristojnost ni podrejena pogoju:
 - (a) da se dejanja obravnavajo kot kazniva dejanja v kraju, kjer so bila storjena, ali

- (b) da se pregon lahko začne le na podlagi prijave žrtve v kraju, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje, ali da se država, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, odpove svoji pristojnosti.
4. Če se države članice odločijo uporabiti odstavek 2, o tem obvestijo Komisijo in, kjer je to primerno, navedejo tudi posebne primere ali okoliščine, na katere se njihova odločitev nanaša.

Člen 10

Pomoč in podpora žrtvam trgovine z ljudmi

1. Države članice z ustreznimi ukrepi poskrbijo, da sta žrtvam zagotovljena pomoč in podpora pred in med kazenskim postopkom ter ustrezno obdobje po njem, da se jim omogoči uveljavljanje pravic iz Okvirnega sklepa 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku ter iz te direktive.
2. Države članice z ustreznimi ukrepi poskrbijo, da sta osebi zagotovljeni pomoč in podpora takoj, ko pristojni organi posumijo, da je bilo zoper njo storjeno kaznivo dejanje iz členov 2 in 3.
3. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da pomoč in podpora žrtvi nista pogojeni s pripravljenostjo žrtve, da priča.
4. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo vzpostavitev ustreznih mehanizmov, ki so namenjeni zgodnjemu odkrivanju žrtev ter pomoči in podpori žrtvam, v sodelovanju z ustreznimi organizacijami za podporo žrtvam.
5. Ukrepi pomoči in podpore iz odstavka 2 se izvajajo na podlagi soglasja in seznanjenosti ter vključujejo najmanj življenjski standard, ki žrtvam lahko zagotovi preživetje, in sicer z ukrepi, kot so ustrezna in varna namestitve ter materialna pomoč, potrebna medicinska pomoč, med drugim psihološka pomoč, svetovanje in obveščanje v jeziku, ki ga lahko razumejo, po potrebi prevajalske storitve in tolmačenje ter dostop do izobraževanja za otroke. Države članice poskrbijo za žrtve s posebnimi potrebami.

Člen 11

Zaščita žrtev trgovine z ljudmi v kazenskih preiskavah in postopkih

1. Ukrepi za zaščito iz tega člena se uporabljajo poleg pravic iz Okvirnega sklepa 2001/220/PNZ.
2. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve trgovine z ljudmi dostop do brezplačnega pravnega svetovanja in pravnega zastopanja, vključno za namen uveljavljanja odškodnine. Pravno zastopanje je brezplačno, ko žrtev nima zadostnih finančnih sredstev. Ta odstavek ne posega v uporabo člena 14(2), kadar je žrtev otrok.
3. Na glede na pravico do obrambe države članice v skladu s temeljnimi načeli svojih pravnih sistemov in po potrebi preprečijo razkritje istovetnosti žrtve trgovine z ljudmi, ki nastopa kot priča.

4. Države članice zagotovijo, da so žrtve trgovine z ljudmi deležne ustrezne zaščite na podlagi ocene tveganja posameznega primera, med drugim z dostopom do programov za zaščito prič ali drugih podobnih programov, če je to potrebno in v skladu z razlogi, ki jih opredeljuje nacionalna zakonodaja ali postopki.
5. Ne glede na pravice do obrambe države članice zagotovijo, da imajo žrtve trgovine z ljudmi na podlagi individualne ocene osebnih okoliščin, ki jo opravijo pristojni organi, pravico do posebne obravnave, namenjene preprečevanju sekundarne viktimizacije, pri čemer se je treba v največji možni meri v skladu z razlogi, ki jih opredeljuje nacionalna zakonodaja, in pravili sodne diskrecije, sodno prakso ali smernicami sodišč izogibati:
 - (a) nepotrebnemu ponavljanju zaslišanj v kazenskem postopku;
 - (b) vizualnemu stiku med žrtvijo in storilcem kaznivega dejanja, tudi med dokaznim postopkom, tj. med zaslišanjem in navzkrižnim zaslišanjem, z ustreznimi sredstvi, vključno z uporabo ustreznih komunikacijskih tehnologij;
 - (c) pričanju na javni obravnavi;
 - (d) nepotrebnemu zasliševanju glede zasebnega življenja.

Člen 12

Splošne določbe o ukrepih za pomoč in podporo otrokom, ki so žrtve trgovine z ljudmi, ter za njihovo zaščito

1. Otrokom, ki so žrtve trgovine z ljudmi, se zagotovijo pomoč, podpora in zaščita, pri čemer se upoštevajo koristi otroka.
2. Države članice zagotovijo, da se žrtev trgovine z ljudmi, katere starost je negotova in za katero se domneva, da je otrok, šteje za otroka in ima zato takojšen dostop do pomoči, podpore in zaščite v skladu s členoma 13 in 14.

Člen 13

Pomoč in podpora otrokom, ki so žrtve trgovine z ljudmi

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se posebni kratkoročni in dolgoročni ukrepi za pomoč in podporo otrokom, ki so žrtve trgovine z ljudmi, pri njihovem fizičnem in psihosocialnem okrevanju sprejmejo na podlagi ocene posebnih okoliščin vsakega posameznega otroka, ki je žrtev, ob upoštevanju otrokovih pogledov, potreb in skrbi.
2. Kadar je ustrezno in mogoče, države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo pomoč in podporo družini otroka, ki je žrtev trgovine z ljudmi, če je družina na ozemlju države članice. Kadar je ustrezno in mogoče, države članice za družine uporabljajo zlasti člen 4 Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ.
3. Ta člen se uporablja poleg člena 10.

Člen 14

Zaščita otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi, v kazenskih preiskavah in postopkih

1. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da pravosodni organi v kazenskih preiskavah in postopkih otroku, ki je žrtev trgovine z ljudmi, dodelijo posebnega zastopnika, če je po nacionalnem pravu nosilec starševske odgovornosti onemogočeno zastopanje otroka zaradi navzkrižja interesov med njimi in otrokom žrtvijo ali če otrok nima spremstva ali je ločen od svoje družine.
2. Države članice zagotovijo, da imajo otroci žrtve takojšen dostop do brezplačnega pravnega svetovanja in brezplačnega pravnega zastopanja, vključno za namen uveljavljanja odškodnine.
3. Ne glede na pravice do obrambe države članice v kazenskih postopkih zaradi katerih koli kaznivih dejanj iz členov 2 in 3 z ustreznimi ukrepi zagotovijo:
 - (a) da se zaslišanja otrok žrtv izvedejo brez neutemeljenih zamud, potem ko so bili pristojni organi obveščeni o dejstvih;
 - (b) da zaslišanja otroka žrtve po potrebi potekajo v prostorih, ki so zasnovani ali prilagojeni za te namene;
 - (c) da zaslišanja otroka žrtve, kadar je to potrebno, opravijo strokovnjaki, usposobljeni za te namene, ali se ta zaslišanja izvedejo z njihovo pomočjo;
 - (d) da z otrokom žrtvijo vsa zaslišanja opravijo iste osebe, če je to mogoče in kadar je to primerno;
 - (e) da je število zaslišanj čim manjše in da se opravijo le, če so nujno potrebna za namene kazenskih postopkov;
 - (f) da lahko otroka žrtev spremlja njegov pravni zastopnik ali po potrebi odrasla oseba po njegovi izbiri, razen če je bila v povezavi s to osebo sprejeta utemeljena odločitev, ki temu nasprotuje.
4. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da je v kazenskih preiskavah katerih koli kaznivih dejanj iz členov 2 in 3 mogoče posneti vsa zaslišanja otrok žrtv ali po potrebi tista, v katerih kot priča nastopa otrok, in da je mogoče ta posneta zaslišanja v kazenskih postopkih predložiti kot dokaze v skladu s pravili nacionalnega prava.
5. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da se lahko v kazenskih postopkih v zvezi s katerimi koli kaznivimi dejanji iz členov 2 in 3 zahteva:
 - (a) da zaslišanje poteka brez prisotnosti javnosti;
 - (b) da je lahko otrok žrtev zaslišan, ne da bi bil prisoten na sodišču, in sicer z uporabo ustreznih komunikacijskih tehnologij.
6. Odstavki 1, 3, 4 in 5 se uporabljajo poleg člena 11.

Člen 15

Preprečevanje

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zmanjšanje povpraševanja, ki spodbuja vse oblike izkoriščanja, povezane s trgovino z ljudmi.
2. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so informacijske kampanje in kampanje za izboljšanje osveščenosti, raziskovalni in izobraževalni programi, po potrebi v sodelovanju z organizacijami civilne družbe, namenjene boljši osveščenosti in zmanjšanju nevarnosti oseb, zlasti otrok, da postanejo žrtve trgovine z ljudmi.
3. Države članice spodbujajo redno usposabljanje uradnikov, ki bi se pri svojem delu lahko srečali z žrtvami in potencialnimi žrtvami, vključno s policisti na terenu, enotami mejne policije, inšpektorji za delo, zdravstvenim osebjem in konzularnim osebjem, pri čemer jim bo tako usposabljanje omogočilo odkriti žrtve in potencialne žrtve trgovine z ljudmi ter z njimi ravnati.
4. Države članice proučijo možnost sprejetja ukrepov, da se kot kaznivo dejanje obravnava uporaba storitev, ki so predmet izkoriščanja iz člena 2, če je znano, da je oseba žrtev kaznivega dejanja iz člena 2.

Člen 16

Nacionalni poročevalci ali enakovredni mehanizmi

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za vzpostavitev sistema nacionalnih poročevalcev ali enakovrednih mehanizmov. Naloge takih mehanizmov so izvajanje ocen o trendih trgovine z ljudmi, proučevanje rezultatov ukrepov za boj proti trgovini z ljudmi in poročanje zadevnim nacionalnim organom.

Člen 17

Razveljavitev Okvirnega sklepa 2002/629/PNZ

Okvirni sklep 2002/629/PNZ o boju proti trgovanju z ljudmi se razveljavi, kar ne vpliva na izpolnjevanje obveznosti držav članic glede skrajnih rokov za prenos v nacionalno zakonodajo.

Sklicevanja na razveljavljeni okvirni sklep se štejejo kot sklicevanja na to direktivo.

Člen 18

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do [DVE LETI PO SPREJETJU]. Komisiji takoj sporočijo besedilo navedenih predpisov in korelacijsko tabelo med navedenimi predpisi in to direktivo.
2. Ko države članice sprejmejo navedene predpise, se ti sklicujejo na to direktivo ali pa se sklic nanjo navede ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

3. Države članice sporočijo Komisiji besedila temeljnih določb nacionalne zakonodaje, ki jih sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 19 **Poročanje**

1. Komisija do [štiri leta po sprejetju] in vsaka tri leta za tem Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, vključno z vsemi potrebnimi predlogi.
2. Države članice Komisiji pošljejo vse podatke, potrebne za pripravo poročila iz odstavka 1. Podatki vključujejo natančen opis ukrepov, ki se sprejmejo v skladu s členom 8 in členi 10 do 16, pa tudi opis proučitve možnih ukrepov iz člena 15(4).

Člen 20 **Začetek veljavnosti**

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 21 **Naslovniki**

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik